

”Digitaliseringen förändrar arbetsmarknaden och inflationen”

”Baselpaketet ska inte avsevärt höja kapitalkravet på banksektorn”

Martin Merlin, direktör vid generaldirektoratet Fisma på EU-kommissionen

**Bankmöte
med tema
digitalisering
och reglering**

Baselkommittén har efter flera års diskussioner kommit överens om ett nytt omfattande förändringspaket av internationell bankreglering. Om regelverket genomförs fullt ut i EU och Sverige får det stora negativa effekter för svenska banker, deras kunder samt för den svenska ekonomin som helhet.

■ Det är inte rimligt att de svenska bankerna, som redan är de bäst kapitaliserade i världen, ska drabbas hårdare än andra banker av de nya Baselreglerna. Vi förutsätter att genomförandet i EU och Sverige sker på ett sätt som inte riskerar att slå sönder de riskbaserade kapitalkrav som med framgång används i Sverige.

Baselkommitténs uppgift är att ta fram gemensamma regelverk för internationellt aktiva banker. De förändringar som nu beslutats innebär bland annat att det sätts golv för riskvikter för olika typer av utlåning. För exempelvis bolån kommer riskvikten för de banker som träffas av golvet att baseras på enbart en variabel, nämligen belåningsgraden, till skillnad mot dagens system där motsvarande golv inte finns och där flera olika riskfaktorer ligger till grund för riskvikten. För att reglerna ska gälla för svenska banker måste de genomföras i form av EU-regler och i vissa fall krävs även svenska regelförändringar.

De beräkningar som analysföretaget Oliver Wyman har gjort pekar på att de stora svenska bankerna kan behöva 150–200 miljarder kronor mer i kapital. Om nya regler införs som innebär att bankerna tvingas hålla mer kapital blir

effekten att räntorna blir högre både för företag och hushåll, något som i förlängningen får negativa effekter för svensk tillväxt och välfärd.

Regelverket blir även väldigt trubbigt när inte den verkliga risken utan i stället globalt överenskomna schabloner ligger till grund för prissättning av krediter. Såväl de svenska bankerna som Finansinspektionen är måna om att behålla ett riskbaserat synsätt. För att de nya reglerna inte ska få orimliga, negativa effekter för svenska banker krävs att både EU och Sverige anpassar sina regler utifrån en helhetssyn. Finansinspektionen måste till exempel ändra de särkrav som idag ställs på svenska banker.

I början av december gav regeringen sitt godkännande till Finansinspektionens förslag om skärpt amorteringskrav för bolån. Härmed fattade riksdagen också beslut om ett långtgående mandat till Finansinspektionen att, efter regeringens godkännande, kunna införa ytterligare detaljregleringar av hushållens och företagens krediter. Samtidigt har regeringen lagt ett förslag om att ge Finansinspektionen rätt att bestämma om formerna för bankernas kreditprövning av företagskrediter och hushållens bolån.

Detaljregleringarna av den svenska kreditmarknaden är alltså på väg att bli påtagligt omfattande, långtgående och snåriga. Motiven för detta är högst oklara. Sverige har redan säkrat den finansiella stabiliteten via en stark bankreglering med bland annat höga kapitaltäckningskrav. Dessutom kommer den svenska bankregleringen att bli ännu hårdare till följd av nya den Baselöverenskommelsen.

Mot den bakgrunden bör inte hushållens och företagens krediter regleras ytterligare. Det finns också skäl att ta ett helhetsperspektiv och göra en översyn av redan beslutad lagstiftning och detaljreglering. Vad är syftet? Vad blir effekterna? Är regleringarna nödvändiga? Finns det andra mer ändamålsenliga instrument inom andra politikområden?

Med önskan om en riktigt god jul!

Hans Lindberg
vd, Svenska Bankföreningen

Bankfokus ges ut av
Svenska Bankföreningen.

Det publiceras på www.swedishbankers.se
i pdf-format och skickas även med
e-post till prenumeranter.

Svenska Bankföreningen,
Box 7603, 103 94 Stockholm
08-453 44 00
info@swedishbankers.se
www.swedishbankers.se

Ansvarig utgivare:
Lena Barkman 08-453 44 48
Redaktion:
Bodil Bjerre Sekund 08-453 44 09
Form/produktion: Luxlucid
Omslagsfoto: Håkan Flank

Svenska **Bankföreningen**
Swedish Bankers' Association

Regeringen godkänner skärpt amorteringskrav

Den 30 november stod det klart att regeringen godkänner Finansinspektionens förslag till skärpt amorteringskrav. Finansinspektionens styrelse fattade sedan det formella beslutet den 11 december. De nya reglerna träder i kraft 1 mars 2018.

■ Det skärpta amorteringskravet innebär att nya bolånetagare med bolån som överstiger 4,5 gånger bruttolönskomsten ska amortera minst 1 procent av skulderna utöver det befintliga amorteringskravet. Ett nytt lån med belåningsgrad över 70 procent, och där låntagarens skuldkvot är större än 4,5, måste således amorteras med minst 3 procent per år.

– Vi står fast vid att den föreslagna skärpningen av amorteringskrav har mer negativa än positiva effekter och att den därför inte bör genomföras. Reglerna är väldigt komplexa

och kommer att ytterligare försvåra rörligheten på bostadsmarknaden, säger Bankföreningens vd Hans Lindberg.

– Att köpa en bostad är ofta ett hushålls största investering i livet. Bostadsmarknaden måste därför präglas av långsiktiga regler. Att införa nya amorteringskrav mindre än två år efter att det nuvarande kravet trädde i kraft, och innan effekterna har kunnat analyseras, går emot principen om långsiktighet och förutsägbarhet, säger Bankföreningens vd Hans Lindberg.

Mandatet till Finansinspektionen för brett anser Bankföreningen

■ Riksdagen röstade den 13 december igenom regeringens proposition Ytterligare verktyg för makrotillsyn. Ingen hänsyn har tagits till den kritik som Lagrådet och Bankföreningen riktat mot förslaget.

Lagrådets kritik handlar om att kravet på bankerna att inte bidra till finansiella obalanser är för allmänt hållet och att det inte går att dra några säkra slutsatser om räckvidden. Lagrådet ansåg att lagtexten borde kunna preciseras bättre, vilket

regeringen inte gjorde. Kritiken går i linje med det Bankföreningen har framfört i flera instanser, senast i form av en skrivelse till riksdagens finansutskott, tillsammans med Sparbankernas Riksförbund.

– Mandatet borde ha avgränsats till åtgärder som tydligt kan motiveras med risker för den finansiella stabiliteten och till åtgärder som har väl underbyggda konsumentskyddande syften. En sådan avgränsning är avgörande för att undvika att det genomförs långtgående

statliga regleringar av hushållens och företagens lån och krediter i stället för lämpligare och effektivare åtgärder inom andra politikområden eller andra myndigheters ansvarsområden, säger Bankföreningens vd Hans Lindberg.

Bankföreningen ville även att regeringen skulle få helhetsansvaret för avvägningen av vilka åtgärder som är mest samhälls-ekonomiskt effektiva, och att riksdagen skulle fått möjlighet att granska hur makrotillsynen bedrivs. ▶▶

– Från ett demokratiskt perspektiv är det viktigt att riksdagen ges möjlighet att dels utvärdera om Finansinspektionen bedriver makrotillsynen enligt sitt mandat, dels försäkra sig om att regeringen fullföljer sitt ansvar. Därför borde riksdagen ge regeringen och Finansinspektionen i uppdrag att årligen komma in med en skriftlig redogörelse till finansutskottet om makrotillsynen och i samband med detta hålla en öppen utfrågning i utskottet, anser Hans Lindberg.

Hans Lindberg, vd
på Bankföreningen

Tredjepartsleverantörers access till kunders bankkonton både öppnas och begränsas

■ Som en del av genomförandet av nya det betaltjänstdirektivet PSD2 kom EU-kommissionen i slutet av november med sitt slutgiltiga förslag till ny teknisk standard om säkra betalningar, som innebär krav på stark kundautentisering och säker kommunikation.

Standarden innebär att kontoförvaltande betaltjänstleverantörer (oftast en bank) ska erbjuda tredjepartsleverantörer möjligheten att använda antingen kundens gränssnitt (internet- eller mobilbank etc) eller ett så kallat dedikerat gränssnitt, ett API. Enligt förslaget ska det inte räcka med ett lösenord eller de uppgifter som går att läsa på kortet, utan säkerhetsnivån ska vara högre, såväl

vid köp i butik som online. Syftet är att minska bedrägeririsken. I bestämmelserna finns vissa undantag, till exempel för små belopp och kontaktlösa betalningar.

Kommissionens förslag till standard har tagits fram av europeiska bankmyndigheten EBA, som har fått i uppgift att ta fram ytterligare tio riktlinjer och standarder för att komplettera PSD 2.

Förslaget ska nu antingen antas eller förkastas av rådet och parlamentet inom tre månader. Standarden börjar gälla 18 månader efter att den publicerats i EU:s Officiella Tidning.

PSD 2 införs i Sverige genom lagändringar som föreslås träda ikraft 1 maj 2018.

Basel 4 är beslutat

Beslutet om de nya Baselreglerna offentliggjordes den 7 december. Även om ambitionen inte har varit att öka kapitalkraven totalt sett, kan svenska och nordiska banker behöva öka sin kapitalisering avsevärt på grund av det nya kapitalgolvet, enligt analyser som gjorts.

■ Beslutet togs formellt av Basel-kommitténs övergripande organ GHOS, Governors and Head of Supervisors.

Regelverket betecknas officiellt som slutförändring av Basel 3, men går inofficiellt under benämningen Basel 4, eftersom förändringarna är så långtgående. Syftet med ändringarna är att öka jämförbarheten och minska risken för omotiverade skillnader i kapitalkrav mellan banker och mellan länder.

Schablonmetoden som främst används av mindre och medelstora banker för att beräkna kapitalkrav för kreditrisk förändras på flera sätt. Den tidigare enhetliga riskvikten (35 procent)

för bolån ersätts med en riskdifferentering som baseras på belåningsgraden.

Även de standarder som anger hur banker kan använda interna modeller för att beräkna kapitalkraven har reviderats. Nya begränsningar införs, dels för de parametrar som bankerna kan använda i de interna modellerna, dels för vilka slags risker bankerna tillåts använda interna modeller. För operativa risker kommer interna modeller inte längre att kunna användas, utan alla banker blir fortsättningsvis hänvisade till en standardiserad modell.

De nya reglerna innehåller även begränsningar av hur låga bankernas totala kapitalkrav kan bli. En sådan begränsning är det så kallade bruttosoliditetskravet (leverage ratio) som innebär att lägsta kapitalnivån bestäms utifrån de totala tillgångarna i stället för som nu utifrån riskvägda tillgångar.

För svenska banker är den mest betydelsefulla ändringen av Baselpaketet

sannolikt den som rör kapitalgolvet (output floor), som innebär ett golv för riskvägda tillgångar för de banker som tillämpar interna modeller. Under det senaste året har nivån på detta golv stått i fokus för förhandlingarna i Basel-kommittén. Resultatet har nu blivit ett golv som innebär att de samlade riskvägda tillgångarna som lägst får uppgå till 72,5 procent av vad de skulle ha varit om banken hade gjort beräkningen enbart baserat på schablonmetoder, det vill säga helt utan interna modeller.

De nya reglerna ska börja gälla från 1 januari 2022. Golvet för de riskvägda tillgångarna ska dock fasas in från nivån 50 procent år 2022 till slutnivån 72,5 procent från den 1 januari 2027. För svensk del måste de nya Basel-reglerna först införas i EU-rätten, innan de kan utgöra grund för nya kapitalkrav. När revideringar kan införas i EU och på vilket sätt det kommer att ske är ännu inte klart.

Branschen i samtal med Per Bolund om klimatrisker

Klimatrisker och hållbarhetsaspekter blir en allt viktigare del av verksamheten i finansbranschen. I mitten av november träffade Bankföreningen och ett antal banker finansmarknadsminister Per Bolund i ett rundabordssamtal om rapportering av klimatrisker. Med på mötet var även Finansinspektionen.

Foto: iStock.com/ColdImages

■ En utgångspunkt för samtalet var rekommendationerna som Bloomberggruppen har lämnat angående hur bland andra finansiella företag ska rapportera kring klimatrisker som de möter i sin verksamhet. Bland annat diskuterades hur bankerna ser på möjligheten att införa rekommendationerna i den svenska banksektorn.

– Bankföreningen och några av medlemsbankerna har sedan tidigare tagit initiativ till enhetlig rapportering

FAKTA

Bloomberggruppen:

heter egentligen Task Force on Climate-related Financial Disclosures, och ligger under Financial Stability Board, FSB. Den leds av förre borgmästaren i New York, Michael Bloomberg, och ska arbeta med att få företag att redovisa risker kopplade till klimatet. Gruppen rapporterar till G20.

Branschinitiativ:

Bankföreningen har i samarbete med bankerna arbetat för enhetlig rapportering av hållbarhet i kreditgivningen. Informationsbladet Hållbarhetsöversikt – kreditgivning till företag publiceras på respektive banks hemsida.

Agneta Brandimarti, ansvarig för hållbarhetsfrågor på Bankföreningen

av hur bankerna beaktar hållbarhet i kreditgivningen. Vi ser flera delar i Bloomberggruppens rekommendationer som är intressanta, men området är komplext framför allt när det gäller vilket klimatscenario som är mest lämpligt att utgå från i riskbedömningen, säger Agneta Brandimarti, ansvarig för hållbarhetsfrågor på Bankföreningen.

Finansinspektionen har tidigare skrivit att de gärna ser att branschen själv

utvecklar metoderna för att hantera och kommunicera kring klimatrisker, men deltagarna på mötet ansåg att detta behöver drivas från myndighets-håll i nära dialog med bankerna.

– Det pågår så många initiativ internationellt och det är därför viktigt att följa den utvecklingen och lära av varandras erfarenheter. Detta är inte ett område som lämpar sig för nationella särlösningar, säger Agneta Brandimarti.

”Politiskt beslut krävs om Riksbanken ska få samla personuppgifter”

Riksbankens förslag om ny detaljerad databas över hushållens tillgångar och skulder får kritik från flera håll, och bland annat Bankföreningen och Datainspektionen säger nej. Datainspektionen anser att Riksbankslagen inte ger stöd åt insamling av så integritetskänsliga personuppgifter som föreslås.

■ Även Bankföreningen säger nej till förslaget i dess nuvarande form:

– Omfattningen på datainsamlingen som föreslås innebär att det skulle skapas den förmodligen största databasen över enskilda individers ekonomiska förhållanden i Sverige. Integritetsaspekterna av ett sådant beslut måste utredas nogga och beslutet bör inte fattas ensamt av Riksbanken, säger Christian Nilsson, ansvarig för rapportering och statistik på Bankföreningen.

Statistik över hushållens tillgångar och skulder

I Sverige finns i dagsläget ingen samlad information över svenskarnas tillgångar och skulder, bland annat som en följd av att förmögenhetsskatten avskaffades för drygt tio år sedan. Det finns istället aggregerad statistik, på totalnivå, över hushållens tillgångar och skulder, men hur dessa fördelar sig mellan olika hushåll och individer framgår inte.

Riksbanken anser att det är en stor brist när man vill studera effekterna av olika ekonomisk-politiska åtgärder, och i forskning- en kring samhällsekonomin. För att åtgärda bristen har Riksbanken därför presenterat ett förslag till omfattande insamling av enskilda personers tillgångar och skulder.

För att undvika att samma uppgifter samlas in flera gånger från de olika myndigheterna Riksbanken, Finansinspektionen och SCB, har det

Christian Nilsson, ansvarig för rapportering och statistik på Bankföreningen

KORT OM FÖRSLAGET

Privatpersoners alla skulder och tillgångar ska av bankerna rapporteras in till Riksbanken. För varje skuld förelås att instituten ska rapportera in 36 olika variabler (till exempel typ av skuld, utestående belopp, ränta, nedskrivningar, amortering, säkerhet) och för varje tillgång 23 olika variabler (till exempel typ av tillgång, belopp, ränta, utdelning).

Om man antar att varje svensk i snitt har 5 tillgångar och 5 skulder skulle det innebära att 295 variabler per svensk skulle rapporteras in till Riksbanken vid varje rapporteringstillfälle. För hela befolkningen skulle det innebära nästan 3 miljarder variabler vid varje tillfälle.

Med en fullt utbyggd rapportering skulle man på så sätt skapa den mest omfattande löpande insamlingen av personuppgifter i Sverige.

skapats en databas på SCB som underlättar delningen av uppgifter dem emellan. Den används redan idag.

Lagstiftaren vill skydda den personliga integriteten i den gemensamma databasen på SCB, och det är därför inte tillåtet att samla in personuppgifter till denna. Eftersom det är meningen att den databas som Riksbanken föreslår ska innehålla personuppgifter, kan den inte skötas av SCB och inte heller lagras i den gemensamma databasen.

Riksbanken styrs av Riksbankslagen och i den ges mandatet att samla in uppgifter för att följa utvecklingen på finansmarknaderna och övervaka stabiliteten i betalningssystemet.

Med stöd av denna lagstiftning anser Riksbanken att man kan samla in uppgifter till hushållsdatabasen på ett sätt som inte är möjligt för SCB. I ett nästa steg ska de insamlade uppgifterna om enskildas ekonomiska förhållanden kompletteras med uppgifter i SCB:s databaser och på så sätt göra de insamlade uppgifterna än mer detaljerade.

Kritik mot förslaget om hushållsdatabas

Datainspektionen säger nej till Riksbankens förslag till hushållsdatabas, och framhåller i sitt remissvar att Riksbankslagen inte räcker som lagstöd för behandling av personuppgifter. Enligt Datainspektionen krävs en separat lagstiftning för

behandling av personuppgifter, med hänvisning till nu gällande regler om integritetsskydd för den enskilde i grundlagen, personuppgiftslagen samt i den kommande dataskyddsförordningen.

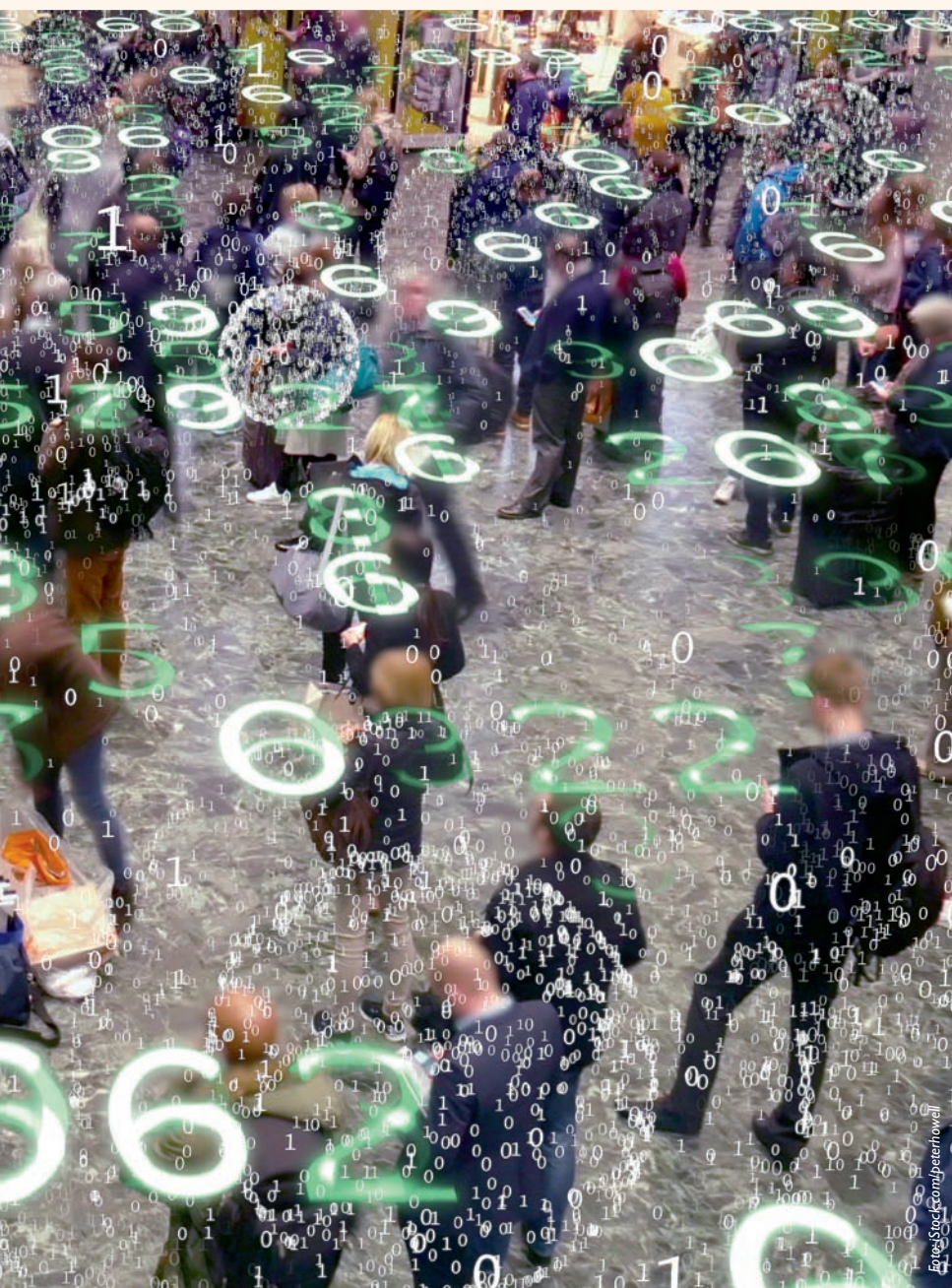
Även Bankföreningen anser att de uppgifter som Riksbanken avser att samla in om individers tillgångar och skulder är mycket integritetskänsliga.

– Att samla in så omfattande mängder personuppgifter ska inte kunna göras av Riksbanken innan våra politiker har gått igenom frågan och tagit beslut i särskild ordning. Om det enligt svensk lag inte ska vara möjligt att samla in uppgifter om enskildas personliga ekonomiska förhållanden i den gemensamma databasen på SCB, så kan man ifrågasätta att detta kan kringgås genom att Riksbanken själv samlar in dessa uppgifter, säger Christian Nilsson.

Kvalitetsbrister i databasen

Om förslaget går igenom planerar Riksbanken inledningsvis att enbart samla in uppgifterna från några större och utvalda banker och andra finansiella institut på årsbasis. För att förbättra kvalitén i statistiken avser man efter hand att öka antalet finansiella institut som rapporterar och även rapporteringsfrekvensen.

– Bankföreningen anser att det skulle bli stora brister i en hushållsdatabas där inte alla tillgångar och skulder ingår. Databasen kan komma att innehålla missvisande uppgifter, till exempel när en individs skulder i ett institut rapporteras, medan sparande och tillgångar i ett annat institut inte gör det, säger Christian Nilsson.

Nyheter om konsumentkrediter

Regeringen har lämnat ett lagförslag för högkostnadskrediter. Bland annat införs ett räntetak. Högsta Förvaltningsdomstolen har vidare kommit med ett avgörande i vad som ibland kallas H&M-målet, om vilka krav som ska ställas på kreditprövningar.

■ Konsumentskyddet på kreditmarknaden har uppmärksammats i olika sammanhang. Snabblånemarknaden har länge varit omtalad för dyra lån och oförmånliga villkor. Bankfokus har tidigare berättat om den utredning om snabblånemarknaden som regeringen tillsatte.

I slutet på november överlämnade regeringen ett lagförslag till Lagrådet som bygger på utredningens förslag. För så kallade högkostnadskrediter som har en effektiv ränta på minst 30 procent införs ett tak på 40 procent effektiv ränta (baserat på dagens ränteläge).

Likaså införs ett kostnadstak för denna typ av lån som innebär att vid ett lån på exempelvis 1 000 kronor ska konsumenten inte behöva betala mer än totalt 2 000 kronor. Förslaget innehåller också andra begränsningar

för denna typ av lån, exempelvis att lånet inte ska kunna förlängas mer än en gång och att särskild information ska lämnas i marknadsföringen att det rör sig om en högkostnadskredit.

I mitten av november kom Högsta Förvaltningsdomstolen med sitt avgörande i vad som ibland kallats H&M-målet (mål nummer 529-16) om vilka krav som ska ställas på kreditprövningar. Konsumentverket har hävdade att information måste hämtas in direkt från konsumenten om hans eller hennes inkomster, utgifter etc.

Högsta Förvaltningsdomstolen gick dock på H&M:s linje och fann att konsumentkreditlagen inte innehåller någon skyldighet att inhämta information direkt från konsumenten utan att man i varje enskilt fall, med beaktande av de särskilda omständigheterna i det fallet,

ska bedöma om uppgifterna är tillräckliga. För den typ av mindre krediter som bolaget ger till dem som köper deras egna varor bedömdes det räcka med en kreditprövning baserad dels på bolagets egen kännedom om kunden, dels på ett så kallat scoringvärde för konsumenten som grundas på uppgifter från offentliga register och företagets egen databas.

Processen har följts med intresse av bankerna och andra kreditgivare eftersom domen skulle kunna påverka bankernas kreditprocesser. Konsumentverket har uppgett att man nu ska analysera domen innan myndigheten tar ställning till om man anser det finns skäl att föra ännu ett ärende till domstol för att få praxis vilka krav som ska ställas på kreditprövningen när förutsättningarna ser annorlunda ut än i H&M-målet.

– Jag gillar verkligen att vara på nätet. Jag använder facebook, spelar soduko och ser vad vädret blir. Men jag är fortfarande osäker på internetbanken – hur gör man och är det säkert?

Informationssatsning för teknikovana

Digitaliseringen är i högsta grad kunddriven, då kunder vill kunna göra bankärenden när- och varsomhelst. Men det finns konsumentgrupper som får problem när utvecklingen går fort fram. Bankföreningen och Sparbankernas Riksförbund har tagit initiativ till en informationssatsning, som ska lanseras i början av 2018.

■ Det handlar bland annat om att nå dem som redan är uppkopplade men känner tvekan att göra sina bankärenden digitalt.

– Vi ska berätta om de möjligheter till exempel Bank-ID öppnar för kontakter med myndigheter, apotek och bank. Vi ska också berätta om säkerheten; att internet- och mobilbanken håller en hög säkerhetsnivå, och så förstås vad man ska tänka på för att undvika olika typer av internetbedrägerier, berättar Anders Dölling, som arbetar med konsumentfrågor på Bankföreningen.

Andra känner kanske inte till att det finns andra alternativ än att göra bankärenden på bankkontoret. Telefonban-

ken ger stora möjligheter att göra de flesta typer av bankaffärer, och brevgiro erbjuds fortfarande av en del banker för att göra betalningar.

Bankföreningen och Sparbankernas Riksförbund träffar under hösten representanter från bankerna, olika myndigheter och pensionärsorganisationer för att diskutera vad som är viktigt att tänka på för att informationen ska bli ändamålsenlig.

– Arbetet pågår för fullt och det är för tidigt att berätta precis hur upplägget blir. Men det blir bland annat en webbplats som ett nav för information och inspiration för dem som är nyfikna men ännu inte har tagit steget att hitta nya vägar till

– Jag har ingen dator och kan inte använda internetbanken. Nu har jag fått svårt att ta mig till bankkontoret. Hur gör man då? Någon talade om telefonbank men kan de verkligen göra samma saker som kontoren?

banken. Där ska även anhöriga, bankanställda, seminarieledare på pensionärsorganisationer och andra hitta material som de kan använda i kontakten med dem som behöver stöd och uppmuntran, säger Anders Dölling.

Anders Dölling, jurist med ansvar för konsumentfrågor på Bankföreningen

”Jag ser fram emot den dag då politikerna talar lika entusiastiskt om den svenska finanssektorns innovationer och jobbskapande som i beskrivningen av den svenska industrihistorien”

Birgitte Bonnesen, vd på Swedbank och ordförande för Bankföreningen

Digitalisering och reglering i fokus på Bankmötet

I november höll Bankföreningen det årliga Bankmötet med inbjudna från hela branschen samt från myndigheter i såväl Sverige som EU. Temat för året var Bankmarknad i förändring. Vilka är de största utmaningarna och vilka är möjligheterna?

■ På scenen på Grand Hotel stod ledande företrädare för bankerna, övriga näringslivet, myndigheter och politiska beslutsfattare. Hans Lindberg, vd för Bankföreningen, berättade om Bankföreningens arbete med att påverka utformningen av de aktuella regel-förslagen. Martin Merlin, direktör på EU-kommissionen, gav en europeisk utblick utifrån reglerarperspektiv. Mårten Blix, doktor i nationalekonomi vid Institutet för Näringslivsforskning, beskrev hur arbetsmarknaden påverkas av digitaliseringen, medan Charlotta Wark, expert på digitala tjänster inom finansiell sektor på Tieto, gav bankerna tips hur de ska klara kampen om kunderna.

En panel med representanter för bank, fintech och Finansinspektionen avslutade programmet med ett samtal om hur digitaliseringen ändrar förutsättningarna för branschen.

Som avstamp för eftermiddagen började Birgitte Bonnesen, vd för Swedbank och ordförande i Bankföreningen, med att ställa tre existentiella frågor: Varför finns vi? Vad krävs av oss? Hur bidrar vi till samhället?

– Alla har en relation till en bank och alla har en åsikt. Det är både en utmaning och en möjlighet för oss i sektorn. Jag vill uppmana er alla som är här: ta alla chanser att

förklara vad vi gör och vad vi betyder för samhället. Vi behöver berätta.

Birgitte Bonnesen räknade upp några siffror: bankerna huserar inlåning från hushåll och företag till en summa av hisnande 4 000 miljarder, de lånar ut nästan 1 300 miljarder kronor till företag för investeringar och varje timme sker en halv miljon transaktioner på bankernas plattformar.

– Bara under tiden jag står här och pratar sker 60 000 kortköp. Vi är en viktig del av människors vardag.

Det svenska banksystemet är samtidigt mycket stabilt, påminde hon. I europeiska bankmyndigheten EBA:s stresstest återfinns fyra svenska banker bland de fem bästa.

Som svar på sin egen fråga ”Vad krävs av oss?” sa hon att bankerna måste vara samtida och relevanta. Svenska banker ligger långt framme vad gäller digitala kundmöten, och det finns en stark innovationskraft i den finansiella sektorn, vilket har bidragit till nya aktörer som både utmanar och samverkar med de etablerade. Men Birgitte Bonnesen konstaterar att det inte räcker att vara samtida och relevant; branschen måste också uppfattas så.

– Förtroendet för svenska banker har sjunkit trendmässigt under en

”FI måste ställa sig frågan hur de ska anpassa de stora svenska extra buffertarna för att balansera Basels kapitalgolv”

Foto: Håkan Flank

Hans Lindberg, vd på Bankföreningen

”Starkaste bankerna regleras hårdast”

Förändringstrycket i branschen är starkt, konstaterade Hans Lindberg, Bankföreningens vd, i sitt anförande på Bankmötet. Brexit, den digitala omvandlingen och den långa raden regleringar efter finanskrisen är det som påverkar mest.

följd av år, och det är en utveckling där Sverige skiljer sig från andra jämförbara länder. I Finland, Norge och Danmark har bankerna högre förtroendesiffror än vi har i Sverige.

Birgitte Bonnesen sa att bankerna måste bli bättre på att förstå vilka förväntningar kunderna har, men också på att berätta vad de bidrar med till samhället.

– Vi ger förutsättningar för både jobb, tillväxt och välfärd. Vi står för 5 procent av BNP och 10 procent av bolagsskatten. Vi underlättar för miljoner av människor att leva sina liv och driva sina företag. Och vi gör det tryggt och proffsigt. Vi måste berätta det.

Politiker och myndigheter borde också hjälpa till genom att fokusera mer på de gemensamma värden som välfungerande banker skapar.

– Jag ser fram emot den dag då politikerna talar lika entusiastiskt om den svenska finansiella sektorns innovationer och jobbskapande, som i beskrivningen av den svenska industrihistorien, och att de tillmäter sektorns unika styrkor en mycket större roll i berättelsen om Sverige som framgångsland.

■ – Finanskrisen var den djupaste konjunkturedgången i världsekonomin sedan 30-talet. Det har lett till en global lågräntepolitik, som blåser upp tillgångspriser, vilket har ökat riskerna i systemet. Det triggar i sin tur förslag till ytterligare regleringar, sa han.

Aktuellt just nu är skärpt amorteringskrav, utvidgat mandat för Finansinspektionen samt Baselreglerna. Hans Lindberg berättade hur Bankföreningen försöker påverka utformningen av reglerna genom att visa de praktiska konsekvenserna de får för kunderna, för de svenska bankerna och för samhället.

De svenska bankerna är välskötta, välkapitaliserade och har låg kreditrisk i sina balansräkningar. På en lista över 500 banker i världen ligger alla fyra svenska stora banker bland de 25 som anses vara mest stabila och ha bäst kreditvärdighet. Även i europeiska bankmyndigheten EBA:s stresstest häromåret fanns de svenska bankerna bland dem som kom bäst ut.

– En paradox är att effekterna av de nya Baselreglerna är att bland de banker i världen som måste kapitali-

seras upp mest är de svenska och nordiska bankerna, de som redan är allra starkast, sa Hans Lindberg.

Anledningen är det nya kapitalgolvet.

– Det gör att kapitalet kan behöva öka med 150–200 miljarder kronor i de fyra stora bankerna, enligt en bedömning som analysföretaget Oliver Wyman har gjort. Det skulle sänka svensk BNP permanent med uppemot 1 procent, enligt våra beräkningar.

Bankföreningens kommande fokus blir att försöka påverka när Baselreglerna ska in i EU-regelverket, så att det lämnas utrymme för en viss flexibilitet i tillämpningen. Inför Baselreglerna ändå rakt av på EU-nivå kommer Bankföreningen att arbeta för att Finansinspektionen anpassar de extra kapitalpåslagen som bara finns i Sverige, för att balansera kapitalgolven.

Finansinspektionen är också i centrum för beslutet om vidgat mandat. Myndigheten ansvarar för makrotillsynen, det vill säga har i uppgift att värna den finansiella stabiliteten och se till att bland annat betalssystemet fungerar. ▶▶

Mandatet ska ge FI möjlighet att till exempel kunna föreslå skuldkvotstak.

– Det är jättebra att Finansinspektionen får ett mandat för att värna den finansiella stabiliteten, men det här mandatet har inte det i fokus, utan fokuserar snarare på hanteringen av makroekonomiska risker och att dämpa konjunktursvängningar. Det härrör från en oro för hushållens skuldsättning, men skuldsättningen beror ju på att bostadsmarknaden är dysfunktionell, och på lågräntepolitiken som har blåst upp alla tillgångspriser, sa Hans Lindberg.

Oro för hushållens skuldsättning ligger även bakom skärpningen av amorteringskravet som träder ikraft 1 mars 2018. Många remissinstanser var i likhet med Bankföreningen kritiska.

– Skärpningen bidrar ytterst marginellt, om ens något, till finansiell stabilitet men det har höga kostnader. Inte minst därför att det stärker de inläsnings-effekter som redan finns och gör det svårare för unga att ta sig in på bostadsmarknaden. Bankerna har gått i bräschen för att bygga upp en sund amorteringskultur, men det här tycker vi går för långt, sa Hans Lindberg.

Hans Lindberg avslutade anföret med att tala om digitaliseringen.

– Bankerna är en drivande kraft i digitaliseringen. Svenska banker har utvecklat nya produkter, som Swish och BankID, men har också utnyttjat digitaliseringen för att hålla tillbaka sina kostnader. Sverige ligger i topp i Europa när det handlar om kostnadskontroll. Det innebär i slutändan prisvärda produkter för konsumenterna.

Bankföreningens roll i utvecklingen är att vara plattform för bankernas samarbete kring digital omvandling och finansiell infrastruktur.

– Just nu jobbar vi med Tambur, ett nytt system för att förenkla och snabba upp bostadsaffären. Men det stora projektet vi har är det som handlar om en ny svensk betalinfrastruktur. Vi har startat ett bolag, BSAB, som ska ta fram regelverk för Sveriges framtida betalinfrastruktur. Med den nya infrastrukturen, som ska stå klar framåt 2021–2022, ska det bli lättare att bygga digitala lösningar. Inte bara för bankerna utan för alla aktörer.

”Baselpaketet ska inte avsevärt höja kapitalkravet på banksektorn”

Martin Merlin, direktör vid EU-kommissionens generaldirektorat för finansiella frågor, Fisma, stod för det europeiska perspektivet på Bankmötet. En utmaning för bankerna är att viktiga spelregler håller på att förändras, såsom Baselreglerna och relationen med Storbritannien.

■ Martin Merlin började med att ge en nulägesbild. Snart tio år efter den värsta finansiella krisen i Europas historia, har den europeiska banksektorn återhämtat sig och kan återigen finansiera den europeiska ekonomin så att den kan växa och skapa jobb, konstaterade han.

–Vi har nu det femte året med ekonomisk tillväxt och den europeiska ekonomin växer just nu snabbare än den amerikanska, samtidigt som arbetslösheten i EU är den lägsta på nio år.

Sedan finanskrisen har EU kraftigt stramat upp reglerna för kapitaltäckning, likviditet och tillsyn. Euroländerna har dessutom infört gemensam tillsyn av stora banker genom att skapa Bankunionen.

Fortfarande återstår dock utmaningar, påpekade Martin Merlin. På vissa nationella marknader kämpar många banker med lönsamheten, då intäkterna minskar samtidigt som kostnaderna fortsatt är höga. Det finns också arv från tidigare i form av problemkrediter på vissa håll. För svensk del nämnde han uppbyggnaden av hushållens höga skuldsättning som ett problem.

En utmaning för bankerna är också att viktiga spelregler håller på att förändras, på grund av dels Storbritanniens utträde ur EU, dels att

till exempel Baselreglerna och EU:s så kallade bankpaket inte är klara.

Angående bankpaketet tog Martin Merlin upp något som just i Sverige blir viktigt, nämligen förslaget att ta bort möjligheten för nationella tillsynsmyndigheter att ställa krav på en enskild bank att hålla kapital utöver lagens minimivärde med hänvisning till systemriskerna.

–Vi anser att det finns andra verktyg för att motverka systemriskerna. Möjligheten ska bara användas för bankspecifika risker.

De nya reglerna syftar till stor del till att minska riskerna i det europeiska banksystemet som generellt fortfarande är för höga, enligt Martin Merlin. Kommissionen ska också lägga fram särskilda regler under våren för att hantera de stora problemkrediter som fortfarande finns i många länder i Europa. Bland annat vill man skapa en andrahandsmarknad för problemkrediter.

– Men att bara fokusera på riskreducering vore fel. Det garanterar inte finansiell stabilitet. Det är bara lönsamma banker med hållbara affärsmodeller som kan spela den viktiga rollen banker har i våra samhällen, och upprätthålla kreditgivning till ekonomin. En balans måste därför hittas mellan riskreducering och bankers möjligheter att erbjuda finansiering. Bankpaketet innehåller även åtgärder för att stärka tillväxten. Det finns också ett visst mått av proportionalitet för mindre banker, vad gäller exempelvis rapportering.

”Det gäller att hitta den rätta balansen mellan nya och gamla aktörer”

Martin Merlin, direktör vid EU-kommissionens generaldirektorat för finansiell stabilitet, finansiella tjänster och kapitalmarknadsunionen

modeller infördes från början för att kapitalkravet skulle vara anpassat efter risken.

– Ett för högt golv riskerar att markant minska riskkänsligheten i regelverket. EU:s medlemsländer har krävt att Baselpaketet inte ska resultera i en avsevärd ökning av det totala kapitalkravet på banksektorn. Kommissionen och parlamentet håller med. Vi vill ha ett regelverk som stärker bankerna utan att hämma den europeiska ekonomin. Reglerna kommer att forma bankregleringen i årtal framöver, så det är viktigt att de blir rätt. Det är också viktigt att särskilt alla större regioner åtar sig fullt ut att implementera Baselreglerna i sin helhet. Det får inte bli så att vissa stora länder väljer och vrakar bland reglerna.

I frågestunden efteråt fick Martin Merlin en fråga om digitaliseringen och det kommande betaltjänstdirektivet PSD 2, som specificerar hur så kallade tredjepartsaktörer ska få tillgång till bankernas system.

– Det gäller att hitta den rätta balansen mellan nya och gamla aktörer. Målet med PSD 2 är en situation med toppmoderna gränssnitt, som ger förutsättningar för en öppen och konkurrenskraftig bankmiljö. Jag tror alla är överens om att vi behöver säkra gränssnitt; frågan är hur vi når dit.

– Förutser du invändningar från banksektorn? frågade moderatorn Klas Eklund.

– Jag förutser invändningar från nästan alla i Europa, särskilt från bankerna och fintechmiljön, vilket får mig att tro att det är en rimlig kompromiss.

På frågan om hur han ser på den svenska banksektorn i ljuset av den europeiska, svarade Martin Merlin:

– Jag ser hög kapitalisering, bra lönsamhet, mycket bra kontroll på kostnaderna och att ni har lyckats ta tillvara den nya teknologin extremt väl. Men hushållens skulder och de mycket höga priserna i fastighetssektorn är något som kräver vaksamhet. Det är absolut något som kommissionen noterat i sin ekonomiska övervakning.

Mindre företag i en del länder har i krisens kölvatten haft svårt att få tillgång till finansiering, och att förbättra den situationen har varit ett av syftena med Kapitalmarknadsunionen, som kommissionen har tagit initiativ till. Tanken med Kapitalmarknadsunionen är att finansärer och företag med finansieringsbehov ska kunna nå varandra lika enkelt oavsett i vilka länder de befinner sig. Kommissionen vill därför harmonisera reglerna för handel med aktier och värdepapper. Även reglerna för säkerställda obligationer ska harmoniseras.

– Naturligtvis ska vi se till att inte underminera de välfungerande

europeiska marknaderna för säkerställda obligationer. Jag vet att de är viktiga för Sverige, sa Martin Merlin (se mer i intervjun på nästa sida).

Bland de mest betydelsefulla av de finansiella reglerna är de nya Baselreglerna, som till skillnad från bankpaketet och Kapitalmarknadsunionen är internationella och rör banker över hela världen.

Diskussionerna om hur de ska byggas på har pågått i flera år. Den stora frågan har varit nivån på det golv som sätter en miniminivå för riskvikter för de banker som använder så kallade interna modeller. Möjligheten att använda interna

”Brexit skapar osäkerhet för finansbranschen”

Banker med verksamhet i Storbritannien måste förbereda sig för alla utfall av Brexitförhandlingarna, sa Martin Merlin, direktör vid EU-kommissionens generaldirektorat för finansiella frågor, Fisma, i en intervju i samband med hans framträdande på Bankmötet.

■ Till att börja med, vad anser du påverkar banksektorn i Europa mest just nu?

– Den tekniska utvecklingen. Där ligger Sverige långt framme. Men det är bara början av historien vi bevittnar nu. De tekniska förändringarna medför en massa möjligheter, men även en del risker, till exempel ett ökande beroende av teknik. Vi måste säkerställa att systemen alltid fungerar. Och för reglerarna är det viktigt att ta fram regler som är teknikneutrala. De regelverk vi har utvecklat har inte haft digitalisering i åtanke, så det kan behövas anpassning på sina ställen.

Något annat som Martin Merlin tar upp som har stor påverkan på sektorn är Brexit.

– Det är självklart en oerhört stor sak som skapar en väldig osäkerhet, eftersom Storbritannien har sådan tyngd som finanscenter. Förhandlingarna mellan EU och Storbritannien täcker allt; finansiella

tjänster är en av många frågor. Vi vet inte vad ett eventuellt avtal mellan EU och Storbritannien kommer att säga om finansiella tjänster. De berörda företagen, särskilt de som är verksamma i Storbritannien, måste förbereda sig för alla utfall, om de vill fortsätta ha tillgång till den europeiska marknaden.

Den tidigare brittiska kommissionären Jonathan Hill var den drivande kraften bakom initiativet till Kapitalmarknadsunionen, men arbetet fortskrider med god fart trots Storbritanniens sorti, hävdar Martin Merlin. Sverige och andra länder i EU gör dock mycket värdepappersaffärer i London. Hur kommer den handeln att påverkas av Kapitalmarknadsunionen i och med att Storbritannien står utanför?

– Det beror till stor del på vad man avtalar mellan Storbritannien och EU; det är en del av förhandlingarna om Brexit. Antingen får vi ett bra avtal,

Martin Merlin, direktör vid EU-kommissionens generaldirektorat för finansiell stabilitet, finansiella tjänster och kapitalmarknadsunionen

och handeln kan fortsätta på ett smidigt sätt som nu, eller så måste ett visst antal aktiviteter omlokaliseras till EU. Det är för tidigt att säga.

– En väldigt viktig fråga i det här sammanhanget är giltigheten av kontrakt som ha ingåtts medan Storbritannien fortfarande var med i EU. Vi jobbar just nu med att hitta en lösning.

Inom ramen för Kapitalmarknadsunionen ska reglerna för säkerställda obligationer harmoniseras. Efter årsskiftet lägger kommissionen fram förslag bland annat till definitioner av vilka egenskaper en säkerställd obligation ska ha samt villkor de ska uppfylla för att få lägre riskvikt när bankers kapitalkrav räknas ut.

– Vi vill vidga marknaden för säkerställda obligationer i EU genom att få fler att investera i den, eftersom det är en välfungerande marknad som verkligen hjälper banker att finansiera sig. Och om säkerställda obligationer ska fortsätta att åtnjuta fördelaktig behandling i EU-regelverket, vill vi säkerställa att obligationer med den etiketten verkligen är bergsäkra.

Obligationerna ses i dagsläget redan som mycket säkra av kreditgivarna; i vissa länder till och med säkrare än statsobligationer. I Sverige är de en viktig del av bankernas finansiering av bolån.

De nationella marknaderna för säkerställda obligationer har olika karaktärsdrag, utifrån vad de underliggande tillgångarna består av, till exempel

Bankpaketet är i stort sett förslag till förändringar i CRR och CRD 4 samt krishanteringsdirektivet BRRD. Det lades fram av EU-kommissionen i slutet av förra året. Bruttosoliditet (leverage ratio), stabil nettofinansiering (NFSR) och regler för resolution såsom förlustabsorberande kapital (MREL/TLAC) är viktiga frågor.

Bankunionen omfattar euroländerna, men är öppen för andra EU-länder som vill ansluta sig. I Bankunionen är ECB ytterst ansvarig för tillsynen. Det finns också ett gemensamt krishanteringsssystem. Så småningom ska bankerna även ha ett gemensamt insättningsgarantisystem.

Generaldirektoratet Fisma heter egentligen Generaldirektoratet för finansiell stabilitet, finansiella tjänster och kapitalmarknadsunionen. Ett generaldirektorat är ett stöd åt EU-kommissionen inom ett visst ämnesområde. Det kan liknas vid ett svenskt departement.

bostäder, och hur de beskattas. Det finns en oro att en harmonisering ska försämra dessa välanpassade marknadens funktions-sätt. Vad säger du om det?

– Vi vill bevara de välfungerande nationella marknaderna och undvika alltför djup harmonisering på EU-nivå. Därför föreslår vi troligen ett direktiv i stället för en förordning. Direktiv lämnar utrymme för att behålla nationell lagstiftning och nationella karaktärsdrag.

Bland det som påverkar banksektorn i Europa för närvarande är också ett antal viktiga regelpaket som är på gång, Mifid 2 som börjar gälla efter årsskiftet, och Baselreglerna som ska genomföras i EU. Kan du redan nu se saker i Baselreglerna som kan bli stötestenar eller som kan kräva anpassningar när de ska införas i EU-rätten?

– Först och främst vill vi ha bekräftelse på att alla större länder i världen står fast vid överenskomsten, och att de implementerar allting. Därefter kommer vi att göra en noggrann konsekvensanalys för att förstå vilken ekonomisk påverkan Baselpaketet får för Europa. Först efter det vet vi hur saker och ting ska implementeras. Generellt vill vi vara väldigt trogna regler som beslutats internationellt, eftersom vi tror på internationell regelkonvergens. Men vi är redo att göra anpassningar till vissa särdrag i den europeiska banksektorn. Dessutom ska Baselreglerna tillämpas på hela det europeiska banksystemet, inte bara på de internationellt aktiva bankerna, som Baselreglerna ursprungligen görs för.

Hur går förhandlingarna om EU:s bankpaket?

– I stort sett bra. Det tar tid eftersom det är extremt komplext och brett. Vissa ämnen är fortfarande svåra, till exempel kalibreringen av MREL-kraven och relationen mellan tillsynsmyndigheter i hem- och värdländer. Men vi tror att det ska gå att hitta en kompromiss de kommande veckorna eller månaderna.

Foto: Håkan Flank

”När Riksbanken förstår den här utvecklingen tror jag inte att de landar i slutsatsen att det ska vara minusränta för att stimulera den inhemska ekonomin.”

Mårten Blix, fil dr i nationalekonomi, forskare vid Institutet för Näringslivsforskning

”Digitaliseringen förändrar arbetsmarknaden och inflationen”

En konsekvens av den gradvisa digitalisering av arbetsmarknaden som nu sker är att löneinflationen i Sverige, liksom i de flesta OECD-länder, förblir låg under lång tid framöver. Det är en faktor som Riksbanken borde ta större hänsyn till i penningpolitiken. Det menar Mårten Blix, fil dr i nationalekonomi, forskare vid Institutet för Näringslivsforskning.

■ Arbetsmarknaden har förändrats under de senaste 20–30 åren, inte bara i Sverige utan i så gott som alla jämförbara länder. Det vi ser är en ökning i så kallade non-standardarbete. Det handlar om jobb som inte är lika förankrade på arbetsmarknaden, såsom tillfälliga eller tidsbegränsade anställningar, deltidare eller F-skattare.

Enligt en uppskattning från OECD består ungefär en tredjedel av arbetskraften av non-standardarbete i OECD-länderna.

Samtidigt har mycket av den automatisering vi sett ägt rum i industrin. Nästa steg är en automatisering av tjänster. Det är nytt och även fråga om kvalificerade tjänster.

I banksektorn kan det till exempel vara automatisering av rådgivning. Det är på gång och Finansinspektionen har redan gett sitt tillstånd.

– Det nya är nu att även kvalificerade ”mellanjobb” i tjänstesektorn, till

exempel högskoleutbildade tjänstemän i bank- och försäkringssektorn, allt oftare kommer att få konkurrera med automatiserade tjänster. Tillgängliga till en låg kostnad dygnet runt, sju dagar i veckan, säger Mårten Blix.

Han pekar också på detaljhandeln där automatiseringen märks inte minst i kassalinjen.

– Jag tror inte att kassapersonalen omedelbart kommer att bli av med jobben men det blir en stark lönepress på sikt. Finns det robotar som kan göra jobbet är din position inte särskilt stark vid nästa löneförhandling.

Han spår också att digitaliseringen innebär att ”gigarbeten”, eller korta avgränsade projektarbeten utan egentliga anställningskontrakt, kommer att bli vanligare. Termen används i olika sammanhang, men Mårten Blix definierar den som kvalificerade tjänster som kan utföras på en

BANKMÖTET

dator. Det behöver inte ens vara en hel tjänst utan kan till exempel vara delmoment som excelhantering, dataanalys, forskningsarbeten eller webbdesign.

– Det finns plattformar som förmedlar tjänster i stor skala. Det kan göras globalt och till väldigt låg kostnad. I takt med att det växer kommer lönekonkurrensen att öka i många segment.

Han tar sajten Upwork som exempel. 12 miljoner gigarbetare jorden runt är anslutna. Kvalificerade, välutbildade civilingenjörer, dataexperter eller ekonomer i till exempel Indien, Ukraina eller Estland, beredda att ta jobb till andra löner än vad vi kanske är vana vid.

I många svenska företag pågår dessutom en generationsväxling och det är inte alltid så lätt att hitta den kompetens som behövs. Alternativen kan då vara att automatisera eller köpa tjänsten på den globala marknaden.

– Upwork förmedlar kvalificerade men också väldigt enkla tjänster. Det är bara för en svensk arbetsgivare att trycka på en knapp och gå förbi svenska kollektivavtal, lönenivåer och skatter. Ännu så länge kanske det känns ovant men jag tror att det kommer att växa och medföra att lönekonkurrensen gradvis ökar.

En annan viktig pusselbit är demografin. En åldrande befolkning leder till ändrade konsumtions- och sparbetenden. Japan har den äldsta befolkningen i världen och kan vara en framtidsbild av vad som väntar i Sverige och många andra västländer. Den japanska ekonomin präglas av låg utveckling i BNP per capita under lång tid, svag löneutveckling trots bristsituation på arbetsmarknaden efter stora pensionsavgångar samt låg inflation.

Forskningen visar att löner som andel av BNP har sjunkit i de flesta utvecklade länder. I Sverige sjönk löneandelen under 1980-talet och stabiliserades sedan på en lägre nivå.

– Människorna håller inte jämna steg med robotarna längre och löneandelen av den växande kakan krymper. Utvecklingen lär fortsätta eftersom möjligheten till automatisering och att köpa upp tjänster på en global marknad ökar, säger Mårten Blix och menar att Riksbanken och andra centralbanker måste börja se mer på löneinflationens roll som komponent i penningpolitiken.

– Det här är en bred förändring som kommer att påverka arbetsmarknaden under lång tid och då är det också en faktor som kommer att tynga inflationen under lång tid.

Mårten Blix rekommenderar därför Riksbanken att bättre försöka förstå den här utvecklingen och hur den ändrade löneimpulsen påverkar inflationen.

– När de gör det tror jag inte att de landar i slutsatsen att det ska vara minusränta för att stimulera den inhemska ekonomin, som trots allt går mycket starkt. När inflationsmålet infördes på 90-talet fanns en diskussion om vilket mått som skulle användas. Det landade i att använda KPI som bas. Det är angeläget att återuppväcka den diskussionen och överväga andra bredare mått på prisutvecklingen i ekonomin som till exempel nominell BNP, säger Mårten Blix.

Text: Mikael Gianuzzi

Foto: Håkan Flank

”Den nya kunden byter bank utan att blinka. Är man inte med på vad som händer just nu med digitaliseringen, så har man inte längre någon kund.”

Charlotta Wark, globalt ansvarig för konsultverksamheten och digitala tjänster inom finansiell sektor på Tieto

”Vi går mot en upplevelseekonomi”

Sluta tänk intäktsströmmar och sätt alltid kunden först. Allt banken levererar måste ha ett mervärde för kunden. Annars finns det nya spelare som står beredda att bryta upp värdekedjan och göra samma sak som banken. Fast bättre.

– Missar man kundresan är man rökt. Det säger Charlotta Wark, globalt ansvarig för konsultverksamheten och digitala tjänster inom finansiell sektor på Tieto.

Förändringarna går snabbt nu. Allt ska digitaliseras och göras i någon form av sömlös omnikanallösning som följer nya regulatoriska krav och är anpassat för millennials, födda kring millennieskiftet, som inte alls är lika tålmodiga som tidigare generationers kunder. Samtidigt kommer de industridödande tjänsterna och plattformarna som Uber, Spotify och Airbnb.

– Allt händer just nu och det kanske inte är så konstigt om du drabbas av en lätt panik när bankens framtida strategi ska presenteras. Det gäller att hålla huvudet

kallt, sortera bort det som kan vara störande och fokusera på det som är viktigt. Nämligen kunden, säger Charlotta Wark.

Hon menar att det nu är viktigare än någonsin att det är kunden och kundupplevelsen som måste styra designen av framtida tjänster, strategier och tillväxtplaner.

– Missar man det är det kört.

Oavsett om det handlar om teknik, ändrade regelverk, den nya generationen eller ny industri.

Hon tydliggör med ett exempel:

”En kollegas son fyllde 13 och skulle få ett eget bankkonto för första gången. Stort och spännande både för sonen och kollegan. En ny nivå av vuxenhet och ansvar. Kollegan och hans fru tog ledigt från jobbet och åkte till bankkontoret och skrev på en massa papper. Sedan var det dags för sonen att komma till banken och få BankID och Swish installerat.

Efter att par veckor frågade kollegan sonen hur det gick med bankkontot och appen. Kan du se saldot?

– Nej, det var lite struligt förut men nu funkar det bra för jag har hittat en ny app, säger sonen.

Konstigt, tänkte kollegan. Jag tror inte att min bank släppt någon ny app. Det borde jag känna till. Visa mig, sade han och fick se telefonen. Då hade sonen bytt bank.”

– Sonen tyckte att det var struligt, hittade en app som gav honom vad han ville ha och bytte bank. Utan att blinka. Det här är den nya kunden. Är man inte med på vad som händer just nu med digitaliseringen har man inte längre någon kund, säger Charlotta Wark.

Spelplanen håller också på att ritas om. Inom kort kommer de stora teknikjättarna på allvar att börja konkurrera och erbjuda finansiella tjänster. Med de nya regelverken kommer värdekedjan hos banker och försäkringsbolag att styckas upp.

– Det som kommer att hända väldigt snart är att det kommer in nya aktörer som inte bryr sig om att behöva vara finner sig väl i att ►►

Tips från Charlotta Wark

1. ”If you have a problem with the plumbing – call an artist”
– Bruce Dickinson, Iron Maiden

Vill du ha riktig innovation bjud in en artist. Sluta samla samma ledningsgrupp i samma konferensrum för att bli innovativ. Bjud in andra spelare i innovationen, till exempel kunderna, som ju är orsaken till att du vill hitta nya lösningar.

2. Låt kundresan guida designen. Kunden vill ta sig från A till B, på enklast möjliga sätt. Tänk hur det ofta ser ut i parken: hellre en genväg över gräsmattan, än den prydligt asfalterade vägen runt den. Utgå från kundresan när du designar appar och andra tjänster.

3. Samarbeta med fintechbolagen, integrera sedan långsamt resultaten i de befintliga lösningarna. Stockholm är den plats på jordklotet som lockar flest innovatörer och investerare. Utnyttja närheten till alla svenska start-ups. Fintechbolagen kan vara artisten som knäcker de nya idéerna.

4. Hög innovationstakt. Skrota produkten om den inte flyger men ge inte upp för snabbt. Ny innovation måste få ta tid. Tänk på att elbilen uppfanns före bensinbilen och att faxen kom före telefonen.

5. Omfamna ekosystemet. Värdekedjorna styckas upp och det går inte att stoppa. Erbjud istället samarbete med partners. Gör kunden en bostadsaffär så utöver banktjänsterna kan du även erbjuda flyttförsäkring, homestylingsarbete, hjälp med flyttlasset, bra nätverk av hantverkare. Tänk inte bara på hur banken kan tjäna på det utan vilket mervärde det ger för kunden.

6. Omfamna nejsägare och hatare. En riktig innovation i paritet med Uber eller blockchain väcker irritation och oro. Folk höjer tonläget både internt och externt. När du börjar se reaktioner som inte bara är positiva, vet du att din innovation kan vara något riktigt banbrytande.

7. ”Strive not to be a success, but rather to be of value” – Albert Einstein

Rada inte upp ny produkt efter ny produkt. Det handlar om ändrat mindset. Tänk på hur produkten upplevs av kunden. Skapar den inget värde för kunden ska du överhuvudtaget inte ge dig på den. Make meaning not money.

8. Nya spelare kommer in.

Google pay och Apple pay är redan här. Och vi kan nog inte ens föreställa oss vilka spelare som väntar runt hörnet eller hur deras erbjudande mot kund kommer att se ut.

Vi har en unik möjlighet att definiera vår framtid, här och nu med den plattform vi står på i dag. Våga komma med oväntade kunderbidanden och tjänster innan någon annan gör det. Så sätt dig i framsätet.

BANKMÖTET

bara leverera en enda liten del i värdekedjan. Det betyder att det kommer att skapas otroligt träffsäkra appar och tjänster kring en enda speciell händelse.

Hon nämner Apple, Samsung, Google, Facebook eller varför inte kinesiska e-handelstjänsten Alibaba som exempel på spelare som har tekniken för att erbjuda nya finansiella tjänster och i vissa fall redan gör det.

I Nordeuropa har konsumentbeslut av hävd ofta varit faktabaserade men Charlotta Wark menar att de unga i dag går mot nästa generations internet; Social Networking. Det innebär att de i allt högre grad börjar fatta beslut baserade på magkänsla snarare än faktajämförelser. Därmed blir unga nordeuropéer mer lika amerikaner, kineser och indier.

– Det som håller på att hända är att vi går mot en så kallad upplevelseekonomi eller experience economy. Det är upplevelsen här och nu som avgör. Känslan du får när du tittar på ett varumärke framför ett annat. Det blir viktigare för nästa generations beslutfattare att kunna identifiera sig med den värdegrund ett varumärke står för.

Hon menar att det kan vara lite av en revolution på gång och frågar sig retoriskt vad som händer när värdekedjan börjar spricka och dagens stora banker fortfarande har som strategi att vara one-stop-shops?

Banker och försäkringsbolag måste förstå värdet av vad de levererar istället för att stirra sig blinda på hur de ska tjäna pengar är hennes slutsats.

– För om ni missar det i dag kommer det komma andra företag som är betydligt bättre än vad banken är och erbjuda samma sak. Titta på kollegans 13-årige son. Risken är stor att man förlorar morgondagens beslutfattare som kunder. Det är kärnan i det hela. Skapa mening för kunden och se inte bara på intäkterna, säger Charlotta Wark.

Text: Mikael Gianuzzi

Moderatorn Klas Eklund med paneldeltagarna Lena Apler, grundare och ordförande i Collector Bank samt ordförande i den svenska fintechbranschens organisation SweFinTech, Jeanette Jäger, vd på Bankgirot, Gunnar Hökmark, EU-parlamentariker, Johan Torgeby, vd på SEB, och Martin Noréus, biträdande generaldirektör på Finansinspektionen.

Foto: Håkan Flank

”Dynamiska marknader växer med nya aktörer”

Efter Charlotta Warks anförande om hur digitaliseringen ändrar spelplanen fångades tråden upp av eftermiddagens panel.

■ Representanter från branschen var: Lena Apler, grundare och ordförande i Collector Bank samt ordförande i den svenska fintechbranschens organisation SweFinTech, Jeanette Jäger, vd på Bankgirot, och Johan Torgeby, vd på SEB. Från reglerarhåll kom Martin Noréus, biträdande generaldirektör på Finansinspektionen, och Gunnar Hökmark, EU-parlamentariker. Trots olika perspektiv var paneldeltagande överens om rätt mycket. Att fintechbolagen skulle vara ett särskilt stort hot mot bankerna verkade ingen tycka. Lena Apler, med ett ben i bank och ett i fintech, sa att hon tror på fredlig samexistens mellan aktörerna. Gunnar Hökmark, EU-parlamentariker, var inne på samma linje:

– I de flesta fall ser vi att dynamiska marknader växer när det kommer nya aktörer, sa han.

Bankerna och fintechbolagen har dessutom olika kärnuppgifter, tyckte paneldeltagarna.

– Silicon Valley-företagen (Apple etc, red) bygger på att kapitalisera data. Men det är inte det värdet av bank handlar om, utan att få underskott att möta överskott. Bankernas styrka är att kunna få in kapitalet, tack vare att det är vi som har det förtroendet, sa Johan Torgeby.

Där bankerna utmanas är utförandet av själva transaktionerna.

– Fintech kan plocka delar av värdekedjan, som Lena Apler uttryckte det.

Trots att digitaliseringen förstås grundar sig på den tekniska utvecklingen, ville flera av de medverkande tona ner teknikens betydelse.

–Viktigast är inte tekniken. Vad vi vill uppnå är att använda digitaliseringen för friktionsfria upplevelser för kunden, sa Jeanette Jäger.

– Reglerna handlar inte om teknik utan om tjänster. Regleringen av finansiella tjänster förändras inte fast kanalerna ändras, sa Martin Noréus, men öppnade ändå för viss anpassning till utvecklingen. Ett exempel var kryptovalutor; om de blir viktiga för betalningar så kan politikerna vilja reglera dem.

Angående framtiden förutspådde Jeanette Jäger gränslösa betalinfrastrukturer och att det fysiska kortet försvinner. En intressant fråga hon såg var hur kort- och kontovärldarna ska samarbeta.

Andra betaltjänstdirektivet, PSD 2 införs i Sverige genom lagändringar som föreslås träda ikraft 1 maj 2018. Bland annat kommer betaltjänstleverantörer ges rätt till access till kunders betalkonto hos bankerna.

Röster på Bankmötet

Bästa digitala tjänsten?**Maria Johansson, Allmänna Reklamationsnämnden**

Vilken är den bästa digitala tjänsten?

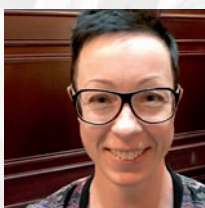
– Det måste vara Swish – mycket praktiskt när man handlar på blocket.

Inom din yrkesram, vilken är den bästa digitala tjänsten där?

– Vi har numera webbanmälan så du kan anmäla ditt ärende direkt digitalt.

Vilken app använder du mest själv?

– Oj, det måste vara Instagram!

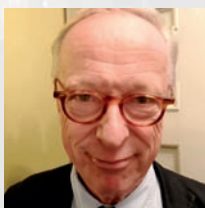
Camilla Edwardsson, Swedbank

Vilken är din favoritapp?

– Den heter Waze. Jag är en dålig bilförare med dåligt lokalsinne så jag behöver den när jag ska köra någonstans.

Vad är det för app?

– Det är en app som hjälper en navigera förbi köerna, det är bra för en sådan som jag, som är tidsoptimist.

Gunnar Hökmark, Europaparlamentet

Vilken är den bästa digitala tjänsten?

– Det är nog internetbanken. När det gäller att spara tid och underlätta. Det är klart, tjänster för resebokningar och nyhetsförmedling är också bra, men just när det gäller professionellt återkommande nytta är det nog ändå internetbanken.

Vilken app använder du mest?

– Det är nog Twitter – för att se om någon skrivit något om mig.

Märten Blix, Institutet för Näringslivsforskning

Vilken digitala tjänst har revolutionerat ditt liv?

– Jag använder Swish precis som många andra.

Vilken digitala tjänst tror du kommer revolutionera flest människors liv framöver?

– Sådant som gör det enkelt för människor. Så den innovation som tar bort friktioner och skapar integrering mellan olika typer av tjänster. Är det exempelvis en finansiell tjänst så är det en tjänst som erbjuder andra tjänster också. Olika delar som kommer integreras mer.

Pär Holmbäck Adelwald, Riksgälden

Vilken digitala tjänst har påverkat ditt liv mest?

– Om jag svarar att digitaliseringen är överskattad – är det fel svar?

Någon tjänst borde väl ha påverkan på ditt liv?

– I så fall får jag svara Spotify. Där kan jag lyssna på Wagner 24 timmar om dygnet!

Simpt lanserar vägledning mot penningtvätt och finansiering av terrorism

I november lanserade Svenska institutet mot penningtvätt, Simpt, en vägledning i allmän riskbedömning. Det är den första i raden av vägledningar för hur reglerna mot penningtvätt och finansiering av terrorism bör tolkas och tillämpas av företagen i den finansiella sektorn.

■ Vägledningen behandlar hur olika produkter och tjänster kan utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism. I fokus står de frågeställningar som har identifierats av medlemsföretagen. Härnäst kommer en vägledning för kundkännedom, där frågor om bland annat verklig huvudman är prioriterade.

– Avsikten är att de vägledningar Simpt tar fram ska vara breda och väl förankrade samt tillämpas av företagen i den finansiella sektorn. Vi är också måna om att ha en bra dialog med bland andra Finansinspektionen om hur reglerna ska tolkas för att skapa en bättre förutsebarhet i tillämpningen, säger Hanna Wetter, projektledare på Simpt.

Simpt bildades för ett år sedan i syfte att hjälpa banker och andra företag

i den finansiella sektorn att tolka lagar och regler mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Regelverket är mycket omfattande och lämnar stort utrymme för tolkningar.

– Det visade sig att det finns en stor osäkerhet kring vad som egentligen krävs av företagen. Dessutom kan det uppstå krockar med andra regelverk, säger Hanna Wetter.

Vägledningen finns på Simpts hemsida simpt.se.

I Simpt deltar Finansbolagens Förening, Fondbolagens förening, Sparbankernas Riksförbund, Svensk Försäkring, Svenska Bankföreningen, Svenska Fondhandlareföreningen och Svenska försäkringsförmedlares förening.

SIMPT
Svenska institutet mot penningtvätt
Swedish Anti-Money Laundering Institute

Svenska Bankföreningen
Box 7603, 103 94 Stockholm

08-453 44 00
info@swedishbankers.se
www.swedishbankers.se

 Svenska **Bankföreningen**
Swedish Bankers' Association

**PRENUMERERA
PÅ BANKFOKUS
FRÅN SVENSKA
BANKFÖRENINGEN!**

Gå in på Publikationer på
www.swedishbankers.se eller
mejla till info@swedishbankers.se